

Energiahatékonysági kötelezettségi rendszer – EKR – Élünk a lehetőséggel!

A 2021-ben bevezetésre került az energiahatékonysági kötelezettségi rendszer, vagyis röviden az EKR. Az Európában már több tagállamban sikerrel alkalmazott rendszer lényege, hogy a kötelezetteknek, olyan programokat kell bevezetniük és olyan intézkedéseket kell végrehajtaniuk, amelyek a végfelhasználó oldalán igazolt energiamegtakarítást eredményeznek. Az EKR-ben a kötelezettek a:

- Villamosenergia-kereskedők
- Villamosenergia egyetemes szolgáltatók
- Földgázkereskedők
- Földgáz egyetemes szolgáltatók
- Közlekedési célú üzemanyagot végső felhasználók részére értékesítők

A kötelezetteknek évenkénti adott értékesített energiamennyiség adott százalékos hányadával megegyező energiamegtakarítást kell elérniük a végső felhasználók körében, például a cégeknél. Ha ezt a kötelezettséget nem teljesítik, akkor van lehetőségük energiahatékonysági járulékot fizetni 50 000 Ft/GJ értékben, vagy mulasztás esetén bírságot, 70 000 Ft/GJ értékben.

A kötelezett, például egy energiakereskedő a költségeinek csökkentésére törekszik, így amíg 50 000 Ft/GJ érték alatt tud energiahatékonysági intézkedést ösztönözni / támogatni / finanszírozni, addig ebben igencsak érdekelt. Ennek eredményeként a lényeg, hogy ez finanszírozási oldalon egy kiváló lehetőséget teremt a cégek számára is, hiszen ha valamilyen energiahatékonysági intézkedést megvalósít az adott cég, akkor amennyiben az adott energiamegtakarítás (energetikai auditor által) hitelesítésre kerül és hitelesített energiamegtakarítás (HEM) jön létre, akkor ez a HEM kétoldalú megállapodás keretében vagy szervezett piacon átruházható, értékesíthető.

Lehetőség a cégek számára!

Fontos tehát kiemelni, hogy bár több szereplős az eljárás (energia- kereskedő/szolgáltató – akár EKR tőzsdei értékesítés – „lényeges hozzájáruló” – energetikai auditor – beruházó, kivitelező stb.) mégis azt lehet mondani, hogy a folyamatot bejáratott, sok esetben komplex szolgáltatás keretében vehető igénybe, így végeredményként az adott cég számára már csak a forrásoldali pénzügyi támogatás jelenik meg, szerződésben rögzített feltételek szerint. A legfontosabb viszont a költség-hatékony korszerűsítési lehetőségek feltárása, azok felismerése.

Ötlettől a megvalósításig – a beruházási költség részben biztosított lehet az EKR-rel!

Nagyobb szervezetek esetén az energiafelhasználás nyomon követésével, az energiahatékonyság növelésének lehetőségeivel külön szakemberek foglalkoznak, legyen az saját alkalmazott, vagy törvényi kötelezettség szerint például energetikai szakreferens. De kisebb cégek esetén nem biztos, hogy erre van külön személyi kapacitás, forrás, s pont emiatt maradhat nagy potenciállal jelentkező energiamegtakarítás rejtve. Emiatt egy energetikai veszteségfeltárás számukra is hasznos lehet és rövid időn belül megtérülő energiahatékonysági korszerűsítést eredményezhet, akár részben EKR pénzügyi finanszírozással.

Kiindulási alapot jelenthet például, hogy az EKR-ben megjelent már és évente folyamatosan bővítésre kerül a sztenderd intézkedési jegyzék. A Magyar Energetikai és Közmű-szabályozási

Hivatal a leggyakoribb, sztenderdizálható energiahatékonyság-javító intézkedések elszámolását megkönnyítő jegyzéket dolgozott ki. Az EKR-rel kapcsolatos információk és a sztenderd intézkedési jegyzék megtalálható a Hivatal honlapján, az EKR alcím alatt. (<https://www.enhat.mekh.hu/ekr>)

A jegyzéken jelenleg a következő fő alrészekhez találhatóak sztenderd módon elszámolható intézkedések:

- I. Épületekre vonatkozó energiahatékonysági intézkedések
- II. Háztartási gépcsere és irodai berendezések cseréje
- III. Technológiai folyamatok energiahatékonyságának javítására vonatkozó intézkedések
- IV. Közlekedéssel kapcsolatos energiahatékonysági intézkedések
- V. Szemléletformálás

Ha valaki csak az intézkedési gyűjtemény tartalomjegyzékét átfutja, rögtön egy-egy ötlet, lehetőség előtérbe kerülhet, mely eddig rejtve maradt. Példaként sok esetben az egyes cégek csak az adott technológia üzemeltetésére / termék előállítására koncentrálnak, az ahhoz köthető közvetlen villamosenergia és földgáz felhasználásra, pedig lehet, hogy a beszerzés / értékesítés során lévő szállítási területen is lenne jelentősebb energiamegtakarítási potenciál, amely az EKR-ben szintén elszámolható. Bármilyen, ami érintheti az adott szervezet energiafelhasználását legyen az villamosenergia, földgáz, vagy üzemanyag.

Egy fontos kivétel van ugyanakkor amit meg kell említeni, ez a napelemes rendszer, mely esetén a villamosenergia megtakarítás nem elszámolható az EKR keretében ugyanis:

„fotovoltaikus berendezés felszerelése esetén nem számolható el megtakarítás, mivel az energia forrásának a megváltozása önmagában nem eredményez energiamegtakarítást. Az energiaköltségek csökkenésének oka nem a végfelhasználó energiafogyasztásának a tényleges csökkenése, hanem a villamos energia önálló termelése. A villamos energia forrásának a megváltozása nem csökkenti a végfelhasználó energiaigényét, ennél fogva az a villamosenergia-mennyiség, amellyel csökken a végfelhasználó hálózathoz történő energiafogyasztása, nem számolható el az EKR keretében.”

Természetesen a sztenderd intézkedési jegyzék lista nem fedhet le minden egyedi műszaki tartalmat, helyszíni adottságot, így ilyen esetben egyedi energetikai audit készítésére van szükség. Az energiahatékonysági intézkedések eredményeként létrejövő energiamegtakarítás, és így az ebből adódó HEM piaci értéke az egyedi adottságok miatt igencsak változó, az értékesített HEM adott esetben jelentheti és finanszírozhatja a teljes beruházási költség széles tartományát, 10-100%-át. Ezzel kapcsolatosan tekintsünk meg egy-egy példát:

1. Első körben vegyünk egy folyadékhűtő berendezést, amely a várható hasznos élettartamán túl üzemel. Ez esetben a berendezés cseréje során a „valós”, teljes energiamegtakarítás már nem számolható el – ekkor nem ún. korai cseréről beszélünk – hanem az új folyadékhűtő energiafelhasználását az adott berendezés környezettudatos tervezésre vonatkozó EU rendeletben előírt energiahatékonysági minimumkövetelményekhez kell viszonyítani, így a többlet energiamegtakarítás az az érték, amennyivel az új folyadékhűtő energiafelhasználása kevesebb az energiahatékonysági minimumkövetelményeknek megfelelő referencia felhasználásnál.

Ha az adott berendezés kihasználási óraszámja nem túl magas, akkor adott esetben az értékesített HEM a teljes beruházási költség „csak” 10-20%-át fedezheti.

2. Második körben vegyünk egy szintén nagyon-nagyon végletes példát, lakóépületeknél a határoló szerkezetek korszerűsítésénél (adott feltételek teljesülése esetén) a padlásfödém hőszigetelés a költséghatékonyság és az egyszerű kivitelezhetőség miatt gyakorlatilag 100%-os finanszírozást tudott eredményezni, az értékesített HEM fedezi a teljes költséget.

Fontos megemlíteni, hogy amennyiben egyéb szakpolitikai támogatást is igénybe vesznek a megvalósítás során, akkor a hozzájárulás mértékével csökken az EKR-ben elszámolható megtakarítás mértéke.

Összegezve tehát azt tudjuk javasolni, hogy minden cég, illetve mindenki, aki energiahatékonysági intézkedést tervez megvalósítani, használja ki az energiahatékonysági kötelezettségi rendszerből adódó előnyöket. A cégek lehetnek az EKR legaktívabb kedvezményezettjei, ha felismerik a rendszerben rejlő lehetőséget, a pénzügyi forrást. Mindeközben jelentősen hozzájárulhatnak a hazai és nemzetközi klímapolitikai célokhoz, hiszen növekedhet az energiahatékonyság, jelentősen csökkenthető az üvegházhatású gázok kibocsátása, ezzel is hozzájárulva a fenntartható fejlődéshez.

Planet Energy Magyarország Kft.
Jávor Norbert
(okl. energetikai mérnök)